

ĐỔI THAY TRÊN QUÊ MỚI CẨM LY QUA PHONG TRÀO “DÂN VẬN”

LÊ CÔNG A

Đài Phát thanh Truyền hình huyện Lệ Thủy

Đến bản Cẩm Ly, bản dân tộc Bru - Vân Kiều xã miền núi Ngân Thủy, huyện Lệ Thủy, tỉnh Quảng Bình. Đi trên con đường mới còn thơm mùi xi măng, ngắm nhà văn hóa cộng đồng mái ngói đỏ tươi nổi bật giữa màu xanh của những cánh rừng keo bạt ngàn phủ xanh đồi trọc. Dọc 2 bên đường từng dãy nhà người dân tộc Vân Kiều được xây khang trang thay cho nhà sàn lợp lá cọ. Đứng trên cầu mới cầu dự án đúc bằng bê tông, phóng tầm mắt xuống thửa ruộng đã cấy ải, đang giữ nước, chuẩn bị gieo sạ. Liền kề ruộng từng hồ nuôi cá được vây lưới bảo vệ tránh rủi ro khi mưa lũ. Qua phong cảnh mà máy ảnh chúng tôi ghi lại minh chứng về sự đổi thay ở một địa danh ví như “túi bom” hứng chịu hàng trăm tấn bom đạn các loại của không lực Hoa Kỳ trút xuống Đại Thủy Nông Cẩm Ly năm xưa nay đã hồi sinh vững bước đi trên con đường đổi mới. Bản dân tộc ít người vùng cao nay có cuộc sống ấm no, đủ đầy trước hết phải nhớ tới công lao của già làng trưởng bản. Họ đóng góp công sức trong phong trào dân vận.

Gặp chúng tôi, già làng Hồ Thạch 63 tuổi niềm nở dẫn vào nhà. Qua cốc rượu đooc mời khách (rượu truyền thống của người vùng

cao). Mở đầu câu chuyện với chúng tôi, ông chậm rãi kể “ngày trước người dân tộc Vân Kiều ở Cẩm Ly sống trên bản Khe Sung nằm sâu trong rừng Trường Sơn, những năm tháng chiến tranh phá hoại bằng không quân của đế quốc Mỹ. Nơi đây Bộ Quốc phòng chọn nơi làm việc cho các tướng lĩnh, còn làm nơi cất giấu hàng quân sự, chi viện cho chiến trường miền Nam. Để đảm bảo bí mật quân sự, quốc phòng, người dân tộc bản Sung nhường bản cho bộ đội và du canh đi nơi khác ở, cuộc sống hồi đó cực lắm, nghèo đói nhưng một lòng theo Đảng, theo cách mạng. Nam giới có sức khỏe tham gia dân quân, làm giao liên, mở đường... Phụ nữ ở lại bản tăng gia sản xuất lên nương phát rẫy trồng rau màu cung cấp thực phẩm bán cho bộ đội Binh trạm 16 Đoàn 559 hàng chục tấn...”

Chiến tranh đi qua tưởng cái đói, cái nghèo cũng bị đẩy lùi nhưng nó như con ma bám lấy bản người Vân Kiều để họ tiếp tục du canh “hái lượm chặt đồn, cốt tria”. Phá rừng làm nương rẫy “để trốn nghèo” nhưng đi đến đâu cũng chỉ vài ba năm lại đất nhau “du canh”. Lương thực chỉ tự túc vài ba tháng/năm còn lại thiếu ăn, bệnh tật đau ốm triền miên.

**PHÁT TRIỂN CÔNG NGHỆ CAO: NHÀ MÁY CÔNG TRÌNH KHỞI SẮC, GIÀ TRẺ LẬP CÔNG ĐẢNG ĐẢNG
ĐỒNG XÂY MÔI TRƯỜNG TỐT: NÔNG THÔN THÀNH THỊ CHUYỂN MÌNH, GÁI TRẠI KHỞI NGHIỆP CHÀO XUÂN.**

PHAN THANH TỊNH

Năm 1995, đón nhận chương trình 134 giai đoạn 1 của Chính phủ hỗ trợ cho đồng bào dân tộc vùng cao, vùng đặc biệt khó khăn để phát triển kinh tế thoát nghèo. Qua khảo sát được sự nhất trí của già làng, trưởng bản chọn vùng đất Cẩm Ly. Cẩm Ly vùng đất có tiềm năng đất về nông nghiệp, đất trồng rừng, trồng cây ăn quả, nuôi gia súc, gia cầm, lợi thế nước sạch để sinh hoạt, nước tưới cây...

Để việc di dân đưa bà con xuống núi được suôn sẻ, ông thành lập ban vận động gồm cấp ủy - mặt trận bản lấy già làng trưởng bản người có uy tín làm nòng cốt. Đợt đầu vận động được 25 hộ xuống núi, dựng nhà để làm ăn. Về bản mới thiếu thốn đủ bề, về ngôn ngữ để tiếp xúc với người miền xuôi, chưa quen việc trồng lúa...

Ông Hồ Thạch còn cho biết thêm: “Nhưng cái bụng của người Vân Kiều chưa yên, cái chân của người Vân Kiều muốn quay lại lối sống hái lượm, chặt đốn cốt tria canh tác trên đất dốc. Nhiều gia đình kéo nhau bỏ bản về rừng. Ban vận động một lần nữa lội suối băng rừng đến từng gia đình vận động “mưa dầm thấm lâu”. Sau một thời gian tuyên truyền vận động, bà con mới yên cái bụng trở lại làm ăn. Để giúp bà con ổn định cuộc sống kịp thời, tại đây mỗi hộ được cấp 1.000m² đất thổ sử 500m² đất canh tác. Hỗ trợ tiền làm nhà, cấp gạo, tiền ăn theo chính sách di dân. Qua 6 năm bám ruộng bám vườn người Vân Kiều thực sự đầy lùi cái đói, năm đó được mùa sản lượng đạt 52 tạ/ha. Đến mùa giáp hạt, người Vân Kiều không lo đói nữa. Cái nghèo đã được đuổi đi, bà con tin tưởng vào sự lãnh đạo của Đảng, tin

Hệ thống đường giao thông nông thôn được xây dựng ở Cẩm Ly, xã Ngân Thủy, huyện Lệ Thủy

Ảnh: **N.C.A**

tưởng vào khoa học kỹ thuật, không du canh chặt phá rừng làm nương rẫy hoặc vượt biên sang nước bạn để làm ăn. Già làng Hồ Thạch thổ lộ: “Làm ruộng mới no cái bụng chưa giàu, muốn giàu phải trồng rừng, trồng cây ăn quả, chăn nuôi gia súc, gia cầm...”. Đã có cái ăn ổn định cuộc sống, bà con nghe già làng Hồ Thạch, vận động lên rừng trồng cây xuống ruộng đầu tư đào ao nuôi cá, xây chuồng nuôi lợn, ngan, vịt, gà... Với tinh thần không để đất bỏ hoang, bên cạnh khai hoang phục hóa, mở rộng diện tích, phủ xanh đồi trọc, bản cũng tiếp nhận chính sách giao đất, giao rừng, khuyến nông, khuyến lâm, khuyến ngư; hỗ trợ cấp cây, con giống, hướng dẫn kỹ thuật cây trồng vật nuôi đến từng gia đình. Đến nay toàn bản đã trồng được 80ha cây keo lai. Bình quân mỗi gia đình trồng 3-5ha và đào được diện tích 10ha ao cá. Bình quân mỗi hộ đào 1-2 ao. Mỗi ao có diện tích 400-500m², chủ yếu là nuôi cá chép, trắm cỏ, chim trắng. Bà con còn nhận khoán nuôi bảo vệ rừng cho lâm trường Lệ

Thủy nên diện tích rừng quốc gia ngày một xanh tốt.

Nhờ phát triển mô hình tổng hợp, đất và cây không phụ lòng người đem về lợi nhuận kinh tế, góp phần cải thiện đời sống, làm được nhà, sắm được đầy đủ các vật dụng cần thiết như xe máy, ti vi, bếp ga, tủ lạnh. Con cái đến tuổi đi học được tới trường, không có học sinh bỏ học, nhiều em học chăm theo học lên tới bậc cao đẳng, đại học. Ra trường có việc làm, hiện đang làm việc trong các cơ quan nhà nước trên mọi miền đất nước.

Sau hơn 20 năm “khai sơn, phá thạch” trên quê hương mới, ban đầu chỉ có 25 hộ xuống núi. Nay có 170 hộ gần 800 nhân khẩu, trong đó có người miền xuôi đến lập nghiệp. Hai dân tộc sống đoàn kết, vui vẻ như con một nhà, thương yêu giúp đỡ lẫn nhau để làm ăn. Chấp hành các chủ trương chính sách của Đảng và nhà nước, thực hiện phong trào “Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa” gắn với xây dựng nông thôn mới. Những năm gần đây, nhờ làm tốt công tác tư tưởng nên chính quyền, lãnh đạo thôn bản đã tuyên truyền vận động bà con rũ bỏ dần các hủ tục lạc hậu mê tín dị đoan để trở nên mạnh mẽ về kinh tế, vững về an ninh, đẹp về văn hóa. Trước đây chuyện ma chay để tang nhiều ngày trong nhà rước thầy mo về cúng, tục chia phần, con chết theo mẹ, đau ốm không được đi viện mà uống lá rừng, cúng bái. Con đến tuổi lấy vợ gả chồng thách cưới bạc trắng, lợn gà, trâu, đẻ nhiều con không khai sinh... Nay thực hiện hương ước của bản bà con tự giác chấp hành. Đám cưới tổ chức gọn nhẹ, đám ma không để dài ngày trong nhà. Hạn chế chất kích thích như rượu, bia, xây dựng nếp sống văn hóa, văn minh, tiết kiệm...

Để nâng cao chất lượng cuộc sống cho bà con tạo điều kiện tiếp cận với các dịch vụ xã hội, Chính phủ đầu tư các công trình hạ tầng, phúc lợi như cầu dân sinh, nước sinh hoạt, điện thấp sáng, y tế, đúc bê tông hóa cho các đường

trong bản...

Đầu năm 2018 vừa qua Chính phủ đầu tư xây dựng cầu dân sinh, bằng bê tông bắc qua xóm hoang có chiều dài 30m mặt cầu rộng 3m. Nguồn kinh phí của Trung ương, cầu không những giao thông đi lại giao lưu hàng hóa mà còn xua đi sự lo âu của những gia đình có con đang theo học trong mùa mưa lũ.

Từ một vùng đất hoang vu dấu tích của chiến tranh nay đã trở thành một vùng quê trù phú, tất cả đều có cuộc sống khá giả gấp nhiều lần lúc ở trên non. Nay bản không có hộ đói, hộ nghèo giảm dần, hộ khá và giàu ngày càng tăng. Tỷ lệ gia đình đạt tiêu chuẩn gia đình văn hóa cấp xã 98%. Điển hình gia đình già làng Hồ Thạch, trồng rừng 10ha, làm ruộng 5 sào. nuôi cá diện tích mặt nước 2 sào, trồng chuối 100 gốc, nuôi lợn 30 con... tổng thu nhập trừ chi phí lãi 200 triệu/năm, có tiền xây được nhà, mua sắm các vật dụng phục vụ trong gia đình, đầu tư nuôi con ăn học, gửi tiết kiệm để dưỡng già. Ngoài ra còn cho xóm giềng mượn không lấy lãi và giúp kinh nghiệm làm ăn.

Theo ông Hồ Hùng, Chủ tịch UBND xã Ngân Thủy cho biết: “Truyền thống cách mạng của người dân tộc Vân Kiều bản Cẩm Ly là động lực già làng, trưởng bản cùng địa phương đoàn kết phát triển kinh tế, văn hóa, nâng cao đời sống vật chất, tinh thần cho nhân dân...”

Với nhiều năm liên tục đạt thành tích xuất sắc, năm 2012, bản Cẩm Ly vinh dự đón bản văn hóa cấp huyện và duy trì từ đó đến nay.

Tạm biệt bản, chia tay già làng Hồ Thạch khi ráng chiều nhuộm màu trên đỉnh núi, chúng tôi quay về xuôi mang theo những câu chuyện cảm động, hình ảnh già làng người dân tộc Vân Kiều giản dị, mến khách dù bước qua tuổi chạm dốc bên kia cuộc đời nhưng vẫn lẫn lộn với phong trào “Dân vận khéo” đem lại cuộc sống ấm no cho bà con nơi phen đậu của Tổ quốc ■